STANOVISKO GENERÁLNÍ ADVOKÁTKY
ELEANOR SHARPSTON
přednesené dne 5. března 2009 [1]

1. V tomto řízení o kasačním opravném prostředku žádá odborový svaz 3F [2] Soudní dvůr, aby zrušil usnesení Soudu prvního stupně ze dne 23. dubna 2007 ve věci T-30/03 SID proti Komisi, Sb. rozh. s. II-34, zveřejněné shrnutí, kterým Soud prvního stupně odmítl jako nepřípustnou žalobu na neplatnost rozhodnutí Komise nezahájit přezkumné řízení podle čl. 88 odst. 2 ES [3], podanou 3F podle článku 230 ES.

Právní a skutkové okolnosti

Právní předpisy Společenství

Smlouva o ES

2. Relevantní ustanovení článku 87 ES zní:

„1. Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné se společným trhem, nestanoví-li tato smlouva jinak.

[…]

1 — Původní jazyk: angličtina.

2 — Dříve známý jako SID a také tak uvedený v usnesení Soudu prvního stupně. Nicméně, tento odborový svaz byl znám jako 3F již v době, kdy podal tento kasační opravný prostředek a pro přehlednost budu navrhovatele dále v textu uvádět jako „3F“.

3 — K(2002) 4370 v konečném znění; dále jen „napadené rozhodnutí“.

3. Za slučitelné se společným trhem mohou být považovány:

[…]

c) podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem;

[…]“

3. Článek 88 ES stanoví, že Komise průběžně zkoumá režimy podpor existující v členských státech. Komise může zahájit přezkumné řízení podle čl. 88 odst. 2 ES, během kterého mohou „zúčastněné strany“, kterých se dotčená podpora týká, podávat Komisi připomínky [4]. Pokud tak učiní, je proveden úplný přezkum sporné podpory. Komise může naopak – stejně jako v projednávaném případě – rozhodnout, že není nutné takové řízení zahájit, jelikož má za to, že dotčená opatření nejsou podporou, nebo že jí sice jsou, ale tato podpora je zjevně slučitelná se společným trhem.

4. Čtvrtý odstavec čl. 230 ES stanoví, že každá právnická osoba může podat žalobu proti rozhodnutí, které, byť určená jiné osobě, se jí bezprostředně a osobně dotýká.

Pokyny Společenství z roku 1997

5. Státní podporu v námořním odvětví upravují pokyny ke státní podpoře v námořní dopravě (dále jen „pokyny z roku 1997“) [5]. Tyto pokyny odkazují, mimo jiné, na celou řadu situací, kdy podporu poskytnutou přepravním společnostem lze považovat za slučitelnou se společným trhem. Zejména oddíl 3.2 stanoví obecné zásady pro posouzení slučitelnosti státní podpory poskytnuté na snížení nákladů souvisejících s pracovní silou.

4 — Postupy pro přezkum státní podpory jsou stanoveny v nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339). Článek 93 Smlouvy je nyní, po přečíslování, článkem 88 ES.

5 — Úř. věst. C 205, s. 5. Tyto pokyny nahradily pokyny z roku 1989 (SEC(89) 921 v konečném znění), které měly jako dva základní cíle údržbu lodí plujících pod vlajkami Společenství a nejvyšší možnou zaměstnanost námořníků z členských států.

6. Pátý a šestý odstavec oddílu 3.2. zní následovně:

„Podpůrná opatření pro námořní odvětví by se tedy měla zaměřit především na snížení daňových a dalších nákladů a břemen, která nesou majitelé lodí a námořníci v ES (tj. ti, kteří podléhají platbě daní nebo příspěvků na sociální zabezpečení v některém členském státu) na úroveň srovnatelnou se světovými normami. Měla by přímo stimulovat rozvoj odvětví a zaměstnanosti, spíše než poskytovat obecnou finanční pomoc.

V souladu s tímto cílem by tedy měla být námořní dopravě ES umožněna následující opatření týkající se nákladů na zaměstnanost:

[…]

– snížené sazby daně z příjmu pro námořníky ES na palubách lodí registrovaných v některém členském státě.“

7. Sedmý odstavec tohoto oddílu stanoví, že daň z příjmu může být v rámci režimu státní podpory snížena na nulu.

Vnitrostátní právní předpisy

8. V Dánsku existují dva námořní rejstříky. První je běžný lodní rejstřík, Dánský vnitrostátní námořní rejstřík (Dansk Nationalt Skibsregister nebo-li rejstřík DAS). V roce 1988 byl v Dánsku zaveden druhý rejstřík, Dánský mezinárodní námořní rejstřík (Dansk Internationalt Skibsregister nebo-li rejstřík DIS) [6]. Majitelé lodí zapsaný v tomto rejstříku mohou zaměstnávat také námořníky nepocházející ze zemí EU za jejich vnitrostátních mzdových podmínek [7].

9. Námořníkům na palubě lodí zapsaným v rejstříku DIS byly dánskou vládou přiznány některé daňové výhody [8]. Zejména byli zaměstnanci zapsaní na lodi zapsané v rejstříku DIS naprosto osvobozeni od platby daně z příjmu. Zdá se, že panuje obecná shoda v tom, že prospěch z těchto

6 — Zákon č. 408 ze dne 1. července 1988, který vstoupil v platnost dne 23. srpna 1988 (Lovtidende, část A, ze dne 22. července 1988).

7 — Jinými slovy, za mzdových podmínek platných ve třetích zemích, které ve skutečnosti obvykle znamenají nižší odměnu, než která by byla poskytnuta námořníkům z členských států EU.

8 — Zákony č. 361 až 364 ze dne 1. července 1988, které vstoupily v platnost dne 1. ledna 1989 (Lovtidende, část A, ze dne 2. července 1988).

daňových opatření je přenesen na majitele lodí, kteří mají tudíž možnost snížit hrubou mzdu, aniž by námořnici osvobozeni od daně pocítili snížení své čisté mzdy.

Napadené rozhodnutí

10. Napadené rozhodnutí bylo přijato na základě stížnosti 3F, odborového svazu zastupujícího (mimo jiné) námořníky. 3F tvrdil, že tato daňová opatření, zejména osvobození námořníků na lodích zapsaných v rejstříku DIS od daně, jsou v rozporu s pokyny z roku 1997 a měla by být považována za protiprávní státní podporu.

11. V napadeném rozhodnutí Komise konstatovala, že tato opatření sice jsou státní podporou, ale že jsou slučitelná se společným trhem v souladu s čl. 87 odst. 3 písm. c) ES. Komise tudíž rozhodla, že nezahájí přezkumné řízení podle čl. 88 odst. 2 ES a že nevznese námitky proti daňovým opatřením, která byla předmětem stížnosti 3F.

Usnesení Soudu prvního stupně

12. 3F podal k Soudu prvního stupně žalobu, na základě které se domáhal zrušení napadeného rozhodnutí. Svou žalobu na neplatnost založil na třech důvodech:

i) porušení čl. 88 odst. 2 ES (tím, že Komise, navzdory čtyřletému zpoždění s odpovědí na stížnost, nezahájila přezkumné řízení, což podle 3F představuje „závažnou obtíž“ při posuzování slučitelnosti státní podpory);

ii) porušení čl. 87 odst. 3 písm. c) ES (tím, že Komise konstatovala, že podpory jsou slučitelné, ačkoliv, jak tvrdí 3F, nemotivují zaměstnavatele k tomu, aby upřednostňovali námořníky ES, jak požadují pokyny z roku 1997 a z roku 1989 a zásada legitimního očekávání);

iii) zjevně nesprávném posouzení (zejména tím, že Komise nevzala v úvahu sociální hledisko a nezkoumala, proč zaměstnavatel dává přednost jednomu námořníkovi před jiným).

13. Ve své žalobě na neplatnost, podané k Soudu prvního stupně, se 3F nejdříve snažil prokázat svou aktivní legitimaci. Tvrdil zejména, že má přesně určené postavení vyjednavače kolektivních smluv a jeho prostor pro vyjednávání takových smluv byl dotčen režimem podpory, který přiznává daňové úlevy nejenom námořníkům ES, ale všem námořníkům (včetně členů odborových svazů mimo EU). 3F tvrdil, že tím se jeho členové dostali do konkurenčně nevýhodného postavení. 3F také uvedl, že napadené rozhodnutí bylo vydáno na základě jeho stížnosti.

14. Komise vznesla námitku nepřípustnosti, které Soud prvního stupně napadeným usnesením vyhověl.

15. Soud prvního stupně začal řadou úvodních poznámek [9], ve kterých nejdříve definoval kritérium bezprostředního a osobního dotčení podle rozsudku Plaumann [10], a zdůraznil obecné kritérium aktivní legitimace účastníka řízení navrhujícího zrušení rozhodnutí Komise nezahájit přezkum podle čl. 88 odst. 2 ES v případě, že se tento účastník snaží chránit svá procesní práva, a kritérium týkající se aktivní legitimace účastníka, který se snaží zpochybnit opodstatněnost rozhodnutí o posouzení podpory.

16. Soud prvního stupně dále zkoumal přípustnost žaloby na neplatnost podané 3F podle kritéria v judikatuře vydané v souladu s rozsudkem Plaumann. Soud prvního stupně konkrétně uvedl v bodě 32, že 3F:

„nemůže tvrdit, že jeho vlastní soutěžní postavení bylo spornou podporou dotčeno. Jednak bylo rozhodnuto, že sdružení zaměstnanců podniku, které údajně využívá státní podpory, není nikterak konkurentem tohoto podniku[11]. Dále, pokud se žalobce dovolává svého vlastního soutěžního postavení ve vztahu k ostatním odborovým svazům námořníků při vyjednávání kolektivních dohod v dotčeném odvětví stačí poukázat na to, že na smlouvy uzavřené v rámci kolektivního vyjednávání se právo hospodářské soutěže nevztahuje[12]“. [13]

17. Po připomenutí, že subjekty zastupující zaměstnance podniku mohou jako zúčastněné strany ve smyslu čl. 88 odst.2 ES podat

9 — Body 21 až 26 napadeného usnesení. K těmto poznámkám se vyjádřím v bodech 26 až 49.

10 — Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1963, Plaumann v. Komise (25/62, Recueil, s. 197).

11 — Zde Soud prvního stupně odkázal na rozsudek ATM v. Komise (T-178/94, Recueil, s. II-2529, bod 63).

12 — Pokud jde o nepoužití čl. 3 písm. g) ES a článku 81 ES na kolektivní smlouvy, odkázal Soud prvního stupně na rozsudek Soudního dvora ze dne 21. září 1999, Albany (C-67/96, Recueil, s. I-5751, body 52 až 60).

13 — Tento bod je základem prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatele, viz bod 22 níže.

Komisi připomínky týkající se sociální povahy, konstatoval Soud prvního stupně v bodě 36, že:

„V projednávané věci […] se zdá, že sociální aspekty související s rejstříkem DIS vyplývají spíše ze zřízení tohoto rejstříku […] než s tím spojených daňových opatření […]. Zaprvé, Komise měla za to, že zřízení rejstříku DIS není státní podporou a omezila svůj přezkum slučitelnosti dotčených státních opatření se společným trhem pouze na samotná daňová opatření […]. Zadruhé, ve svých vyjádřeních k námitce nepřípustnosti […] žalobce výslovně uvedl, že je jeho případ založen na porušení čl. 87 odst. 3 písm. c) ES a že nikdy netvrdil, že státní podpora souvisí se skutečností, že by se na námořníky nepocházející ze Společenství vztahovaly rozdílné podmínky zaměstnanosti než na námořníky pocházející ze Společenství. Z toho vyplývá, že v projednávané věci jsou sociální aspekty DIS rejstříku pouze nepřímo spojeny s předmětem napadeného rozhodnutí a tudíž, jak uvádí žalobce, i s tímto řízením. Žalobce se tudíž nemůže odvolávat na tyto sociální aspekty, aby prokázal, že je osobně dotčen“ [14].

18. Soud prvního stupně poté v bodě 37 konstatoval, že:

„[3F] nemůže být považován za osobně dotčeného jenom proto, že sporná podpora je příjemcům poskytována prostřednictvím snížení mzdových nároků námořníků, kteří jsou na základě daňových opatření osvobozeni od daně z příjmu. Napadené rozhodnutí vychází z výhod poskytnutých příjemcům podpory, nikoliv ze způsobu převodu podpory“ [15].

19. Soud prvního stupně nakonec v bodech 38 až 40 konstatoval, že:

„[3F] neprokázal, že dotčenou podporou byly bezprostředně dotčeny jeho vlastní zájmy jako vyjednavače.

V této souvislosti je třeba připomenout, že v rozsudcích Van der Kooy a další v. Komise a CIRFS v. Komise […] se žalobci mohli dovolávat svého zcela zvláštního a skutečně

14 — Tento bod je základem druhého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatele, viz bod 23 níže.

15 — Tento bod je základem třetího důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatele, viz bod 24 níže.

výjimečného postavení na základě toho, že vyjednali a podepsali dohodu o tarifech, která představovala podporu, a že se zúčastnili řízení před Komisí[16], nebo na základě toho, že se s Komisí podíleli na definování disciplíny týkající se podpor v dotčeném odvětví[17].

V projednávané věci není žalobce individualizován jen na základě pouhé skutečnosti, že podal Komisi stížnost ohledně dotčené podpory. A, i když může být žalobce jedním z vyjednavačů kolektivních smluv pro námořníky na lodích registrovaných v některém z dánských rejstříků a jako takový je součástí mechanismu poskytování podpory majitelům lodí, nepodařilo se mu prokázat, že se spolu s Komisí podílel na přípravě návrhu pokynů Společenství ke státní podpoře v námořní dopravě, kterých se dovolává v projednávané věci, nebo že se s Komisí nebo s dánskou vládou podílel na přijetí daňových opatření[18].“

20. Z těchto důvodů konstatoval Soud prvního stupně, že ani 3F, ani jeho členové nejsou napadeným rozhodnutím osobně dotčeni.

16 — Zde Soud prvního stupně odkázal na rozsudky Soudního dvora ze dne 2. února 1988 ve spojených věcech Van der Kooy a další v. Komise (67/85, 68/85 a 70/85, Recueil, s. 219, body 21 až 24), a ze dne 23. května 2000, Comité d'entreprise de la Société française de production a další v. Komise (C-106/98, Recueil, s. I-3659, bod 43).

17 — Zde Soud prvního stupně odkázal na rozsudky Soudního dvora ze dne 24. března 1993, CIRFS v. Komise (C-313/90, Recueil, body 29 a 30), a Comité d'entreprise de la Société française de production, uvedený v poznámce pod čarou 16, bod 44.

18 — Tyto body jsou základem čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatele, viz bod 25 níže.

Projednávaný kasační opravný prostředek

21. 3F podala proti rozhodnutí Soudu prvního stupně kasační opravný prostředek, na jehož podporu se dovolává čtyř důvodů.

22. Zaprvé, Soud prvního stupně se dopustil nesprávného právního posouzení tím, že se odvolával na rozsudek Albany[19], když rozhodl, že 3F se nemůže odvolávat na své soutěžní postavení při vyjednávání kolektivních smluv, aby prokázal, že je osobně dotčen.

23. Zadruhé, Soud prvního stupně se dopustil nesprávného právního posouzení tím, že shledal, že 3F se nemůže odvolávat na sociální aspekty, aby prokázal, že je osobně dotčen.

24. Zatřetí, Soud prvního stupně nesprávně uplatnil judikaturu ve věcech Plaumann a ARE[20] tím, že shledal, že 3F nemůže být považován za osobně dotčeného pouze na základě toho, že dotčená podpora je poskytována příjemcům prostřednictvím snížení mzdových nároků námořníků využívajících osvobození od daně z příjmu.

19 — Uvedený v poznámce pod čarou 12.

20 — Rozsudek Soudního dvora ze dne 10. října 1978, Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum (dále jen „ARE“) (C-78/03 P, Recueil, s. I-10737).

25. Začtvrté, Soud prvního stupně nesprávně uplatnil judikaturu ve věcech Van der Kooy a CIRFS tím, že shledal, že zájmy 3F jako vyjednavače nebyly dotčeny daňovými opatřeními projednávanými v napadeném rozhodnutí.

Úvodní poznámky

26. Ve svém návrhu k Soudu prvního stupně požadoval 3F zrušení rozhodnutí Komise nezahájit přezkumné řízení podle čl. 88 odst. 2 ES [21]. Existuje relativně málo případů týkajících se tohoto konkrétního typu žaloby [22]; a panuje určitá nejistota ohledně vhodného kritéria aktivní legitimace [23]. Proto je užitečné uvést, co považuji za správný způsob posouzení aktivní legitimace v případě tohoto typu žalob.

27. Článek 230 ES obecně zakládá právo fyzických a právnických osob (včetně ise, které je určeno členskému státu (tak jako napadené rozhodnutí), pokud se však bezprostředně a osobně dotýká účastníka podávajícího návrh na zahájení řízení.

28. Soudní dvůr několikrát vyložil pojem „bezprostřední a osobní dotčení“ v mnoha známých rozsudcích. Konkrétně v rozsudku Plaumann [24] Soudní dvůr konstatoval, že účastníci řízení mohou tvrdit, že jsou osobně dotčeni pouze tehdy, jsou-li dotčeným rozhodnutím zasaženi z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje.

29. V kontextu rozhodnutí přijatých Komisí při plnění její povinnosti průběžně zkoumat režimy podpor, které existují v členských státech [25], stanovil Soudní dvůr konkrétnější

21 — Ačkoliv návrh podaný k Soudu prvního stupně požadoval pouze zrušení napadeného rozhodnutí, první žalobní důvod byl procesní povahy a Soud prvního stupně ho považoval mimo jiné za návrh na ochranu procesních práv 3F. Pro účely tohoto kasačního opravného prostředku budu postupovat stejně.

22 — Na rozdíl od velkého množství judikatury týkající se stanovení aktivní legitimace v případě, kdy Komise zahájila přezkumné řízení podle čl. 88 odst. 2 ES a rozhodnutí vydané v tomto řízení bylo napadeno.

23 — V samotném napadeném usnesení jsou ve skutečnosti určité nejasnosti ohledně výběru kritéria aktivní legitimace; srovnej bod 28 s body 27 a 30.

24 — Uvedený v poznámce pod čarou 10, bod 107. Tato formulace byla naposledy zopakována v rozsudku Soudního dvora ze dne 22. prosince 2008, British Aggregates v. Komise (dále jen „BAA“) (C-487/06 P, Sb. rozh. s. I-10505, bod 27).

25 — Článek 88 odst. 1 ES.

kritéria pro posouzení aktivní legitimace právnických osob v případě, kdy tyto osoby zamýšlejí podat žalobu na neplatnost rozhodnutí Komise nezahájit přezkum podle čl. 88 odst. 2 ES.

30. Toto samostatné kritérium aktivní legitimace bylo poprvé stanoveno v rozsudcích Cook [26] a Matra [27]. V těchto dvou rozsudcích Soudní dvůr stanovil nižší práh pro účastníky řízení napadající tento typ rozhodnutí s tím, že osoby, které mají mít prospěch z procesních záruk stanovených v čl. 88 odst. 2 ES, musí mít právo napadnout rozhodnutí Komise o nezahájení přezkumného řízení.

31. Za účelem vymezení těchto osob, Soudní dvůr odkázal na rozsudek Intermills [28]. Na základě znění čl. 88 odst. 2 došel k závěru, že „zúčastněné strany" mohou podávat žaloby na ochranu svých procesních záruk. Žalobce musí prokázat, že jeho zájmy mohou být poskytnutím podpory dotčeny, aby spadal do kategorie „zúčastněných stran". Soudní dvůr upřesnil, že toto se vztahuje především na podniky, které jsou konkurenty příjemce dotčené podpory.

32. V rozsudku ARE [29] Soudní dvůr potvrdil rozdíl mezi kritériem aktivní legitimace žalobců, kteří usilovali pouze o ochranu svých procesních práv podle čl. 88 odst. 2 ES, a kritériem u těch, kteří zpochybňují opodstatněnost rozhodnutí o posouzení podpory jako takové.

33. Podle rozsudku ARE, žádá-li žalobce o ochranu svých procesních práv, musí prokázat pouze to, že patří do kategorie „zúčastněné strany" ve smyslu čl. 88 odst. 2 ES. Nicméně, pokud navrhovatel zpochybňuje „opodstatněnost rozhodnutí o posouzení podpory jako takové", musí naopak prokázat, že splňuje kritérium aktivní legitimace stanovené v rozsudku Plaumann.

34. Ve svém nejnovějším rozsudku v této oblasti, BAA [30], Soudní dvůr konstatoval, že pokud žalobce zpochybňuje opodstatněnost rozhodnutí o posouzení podpory jako takové, musí prokázat, že má určité nebo zvláštní postavení ve smyslu rozsudku Plaumann [31].

26 — Rozsudek Soudního dvora ze dne 19. května 1993, Cook v. Komise (C-198/91, Recueil, s. I-2487, bod 23 a další).

27 — Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. června 1993, Matra v. Komise (C-225/91, Recueil, s. I-3203, bod 17 a další).

28 — Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. listopadu 1984, Intermills v. Komise (C-323/82, Recueil, s. 3809, bod 16).

29 — Uvedený v poznámce pod čarou 20, body 34 až 37.

30 — Uvedený v poznámce pod čarou 24.

31 — Viz zejména body 25 až 30 a bod 35.

35. Rozsudek BAA byl významný tím, že žalobce napadl rozhodnutí nezahájit přezkumné řízení z toho důvodu, že jednak byla porušena jeho procesní práva a jednak, že se Komise dopustila nesprávného posouzení, pokud jde o opodstatněnost rozhodnutí [32]. Soudní dvůr v rámci kasačního opravného prostředku posuzoval všechny žalobní důvody vznesené žalobcem před Soudem prvního stupně společně [33]. Z tohoto rozsudku vyplývá, že kdykoliv se účastník dovolává žalobního důvodu týkajícího se opodstatněnosti samotného rozhodnutí, musí se uplatnit kritérium aktivní legitimace stanovené rozsudkem Plaumann a z něho vycházející judikatuře. Dále z tohoto rozsudku vyplývá, že není možné, aby Soud prvního stupně odděloval od sebe před ním vznesené žalobní důvody, takže pokud dotčený žalobce nesplňuje kritérium přípustnosti týkající se napadení opodstatněnosti, stanovené v rozsudku Plaumann, může soud posoudit přípustnost, ohledně procesních žalobních důvodů, v rámci kategorie „zúčastněných stran“ [34].

36. Tento přístup Soudního dvora byl předmětem určité kritiky na akademické úrovni [35]. V tomto stanovisku nehodlám podrobovat přístup Soudního dvora rozsáhlé kritice. Nicméně bych ho ráda stručně komentovala.

37. Nejdříve bych se ráda vyjádřila k některým konkrétním připomínkám generálního advokáta P. Mengozziho, uvedeným v jeho stanovisku ve věci BAA [36]. Pokud, podle mého názoru, žalobce žádá pouze o zrušení rozhodnutí Komise nezahájit formální přezkumné řízení, měl by se Soud prvního stupně omezit pouze na otázku, jestli (procesní) rozhodnutí Komise bylo přijato řádným způsobem. V praxi to znamená přezkum toho jak Komise postupovala, aby dospěla ke svému rozhodnutí. To může zahrnovat přezkum toho, zda Komise prokázala, že neexistují závažné obtíže, pokud jde o zjištění, že dotčené opatření není podporou nebo že se jedná o podporu, která je slučitelná se společným trhem [37].

38. Jestliže Soud prvního stupně dojde k závěru, že rozhodnutí Komise nezahájit

32 — V tomto ohledu se žalobce dovolával velmi podobných žalobních důvodů jako 3F před Soudem prvního stupně.

33 — Bod 37 rozsudku.

34 — Viz, zejména bod 37 rozsudku, ve kterém během rozhodování o použití vhodného kritéria aktivní legitimace Soudní dvůr konstatoval, že „BAA se nespokojila pouze s tím, že napadla odmítnutí Komise zahájit formální vyšetřovací řízení, ale *rovněž* zpochybnila opodstatněnost sporného rozhodnutí“ (kurziva provedena autorkou tohoto stanoviska). Bod 76 stanoviska generálního advokáta P. Mengozziho tento výklad zjevně podporuje.

35 — Viz, například, Friedensköld, E. „Locus Standi in Article 88(2) EC cases: No cure for the Plaumann blues I“, a Schmauch, M. „Locus Standi and Article 88(3): No cure for the Plaumann blues II“, *European Law Reporter 1/2008*, s. 17. Pokud vím, komentáře k rozsudku BAA dosud nebyly zveřejněny.

36 — Body 68 až 76.

37 — Bod 71 stanoviska generálního advokáta P. Mengozziho ve věci BAA.

přezkumné řízení nebylo přijato řádným způsobem, měl by Soudní dvůr toto rozhodnutí zrušit [38].

39. Na hranici aktivní legitimace by, podle mého názoru, neměla mít vliv skutečnost, že žalobce vznese podpůrný argument týkající se věcného hodnocení dotčeného opatření Komisí. Ve skutečnosti mohou podpůrná vyjádření týkající se podstaty věci pomáhat Soudnímu dvoru určit, zda se Komise skutečně vypořádala se všemi závažnými obtížemi při svém předběžném hodnocení, zda dotčené opatření je buď slučitelné se společným trhem nebo je opatřením, které není státní podporou. Taková vyjádření mohou také odhalit procesní vady ze strany Komise.

40. Nevidím důvod, proč by předložení podpůrných věcných vyjádření týkajících se dotčených opatření mělo vést k použití přísnějšího kritéria aktivní legitimace. Tak je tomu zejména v případě, kdy žalobce nežádá o závazné určení, zda dotčené opatření představuje státní podporu, ale žádá pouze o soudní posouzení toho, zda Komise oprávněně provedla předběžné hodnocení způsobem, kterým ho provedla.

38 — Komise by poté mohla přijmout nové rozhodnutí, aniž by byla vázána předběžným posouzením sporného opatření. Pokud by bylo rozhodnutí zrušeno z důvodu obtíží spočívajících v posouzení podpory ze strany Komise, potom by Komise, i když by mohla rozhodnout, že nezahájí přezkumné řízení, musela prokázat že se s přetrvávajícími obtížemi vypořádala.

41. Takový přístup je zbytečně formalistický, sankcionuje žalobce, který chce podpořit svou žádost o soudní posouzení předběžného hodnocení Komise tvrzením, že se Komise dopustila chybného věcného posouzení.

42. V rámci tohoto přístupu si neumím představit, jak by se žalobce mohl vyhnout tomu, aby se ho netýkala opodstatněnost rozhodnutí, jestliže se snaží dokázat, že závažné obtíže spočívající v původním posouzení sporné podpory Komisí stále přetrvávají. V rozsudcích ARE a BAA vytvořil Soudní dvůr spolehlivé vodítko, podle kterého musí žalobci a jejich právní zástupci opatrně postupovat. Je pro ně velmi jednoduché uklouznout a zjistit, že jsou buď svázáni přísnějším „kritériem Plaumann“ nebo, že Soudnímu dvoru dostatečně neprokázali, že jsou to procesní vady v rozhodnutí, které napadají.

43. Podle mého názoru by bylo vhodnější, kdyby Soudní dvůr posuzoval žalobu spíše na základě toho, co je *skutečně požadováno*, než na základě toho, zda se žalobce dovolává argumentů týkajících se podstaty věci původního posouzení údajné státní podpory Komisí.

44. I když 3F v projednávané věci napadl opodstatněnost zjištění Komise týkající se povahy podpory, učinil tak v rámci žádosti o soudní přezkum procesního rozhodnutí Komise. Bylo by mnohem vhodnější posuzovat aktivní legitimaci 3F jako žalobce na základě kritéria „zúčastněné strany".

45. Pokud by Soud prvního stupně posuzoval aktivní legitimaci 3F tímto způsobem, je pravděpodobné, že by 3F splnil požadavek, že dotčená podpora mohla zasáhnout jeho zájmy.

46. Nicméně, v rámci povoleném současnou judikaturou, skutečnost, že 3F v žalobě na neplatnost napadeného rozhodnutí zpochybnil odůvodněnost napadeného rozhodnutí, znamená, že musí být použito kritérium aktivní legitimace podle rozsudku Plaumann.

47. Soud prvního stupně tudíž správně použil kritérium aktivní legitimace podle rozsudku Plaumann, když odmítl posoudit, zda 3F mohl být považován za „zúčastněnou stranu" ve smyslu čl. 88 odst. 2 ES.

48. Soudní dvůr by měl stejným způsobem posoudit důvody kasačního opravného prostředku podaného 3F na základě toho, zda lze prokázat aktivní legitimaci podle kritéria Plaumann.

49. Soudní dvůr konečně v rozsudku ARE konstatoval, že pokud žalobu na neplatnost podává sdružení založené k prosazování společných zájmů jedné kategorie procesních subjektů, je toto sdružení osobně dotčené v rozsahu, v němž je postavení jeho členů na trhu podstatným způsobem zasaženo [39]. V tomto ohledu je třeba posuzovat žalobní důvody vznesené 3F ohledně aktivní legitimace.

První důvod kasačního opravného prostředku

50. Na základě svého prvního důvodu kasačního opravného prostředku navrhovatel tvrdí, že se Soud prvního stupně dopustil nesprávného právního posouzení tím, že v bodě 32 napadeného usnesení konstatoval, že 3F nemůže tvrdit, že jeho soutěžní postavení je dotčenou podporou zasaženo.

39 — Rozsudek ARE, uvedený v poznámce pod čarou 20, bod 70.

51. Ve druhé části bodu 32 Soud prvního stupně konstatoval, že 3F se při vyjednávání kolektivních smluv v dotčeném odvětví nemůže dovolávat [zhoršení] svého soutěžního postavení vůči ostatním odborovým svazům. Na podporu tohoto zjištění Soud prvního stupně konstatoval, že smlouvy přijaté v rámci kolektivního vyjednávání nespadají do působnosti práva hospodářské soutěže, a na podporu tohoto tvrzení odkázal na body 52 až 60 rozsudku Soudního dvora ve věci Albany [40].

52. 3F tvrdí, že je třeba rozlišovat mezi projednávanou věcí a věcí Albany. Uvedený rozsudek se týkal sporu, zda kolektivní smlouva může stanovit, že zaměstnavatel musí zůstat členem určitého penzijnímu fondu. V daném případě Soudní dvůr konstatoval, že taková smlouva nemůže spadat do působnosti práva hospodářské soutěže podle současného čl. 81 odst. 1 ES. Projednávaná věc se naopak týká přezkumu rozhodnutí Komise ohledně daňového opatření, které se údajně dotýká schopnosti uzavírat kolektivní smlouvy ze strany 3F. Samotných kolektivních smluv se netýká. 3F uznává, že kolektivní smlouvy nespadají do působnosti čl. 81 odst. 1 ES, tvrdí však, že poznámka učiněná v tomto ohledu Soudem prvního stupně není relevantní, pokud jde o výsledek projednávané věci.

53. 3F proto tvrdí, že Soud prvního stupně nesprávně uplatnil rozsudek ve věci Albany.

40 — Uvedený v poznámce pod čarou 12.

54. Komise na to odpovídá dvěma argumenty. Zaprvé tvrdí, že v prvním důvodu kasačního opravného prostředku 3F nezpochybnil první část bodu 32, ve kterém Soud prvního stupně konstatoval, že 3F nemůže být aktivně legitimován na základě toho, že je v soutěžním postavení se zaměstnavateli svých členů. To, že 3F nezpochybnil konstatování Soudu v první části uvedeného bodu, znamená, že jeho argument ohledně druhé části bodu 32 je neúčinný, jelikož konstatování Soudu v první části bodu 32 je samo o sobě dostatečným důvodem, aby byla žaloba prohlášena za nepřípustnou.

55. K prvnímu argumentu Komise se lze vyjádřit stručně. Tento argument chybně předpokládá, že důvody, o které navrhovatel může opřít svou aktivní legitimaci, jsou kumulativní, takže pokud není aktivně legitimován na základě jednoho z těchto důvodů, nemůže být aktivně legitimován vůbec. Tyto důvody jsou však alternativní. Pokud může navrhovatel prokázat aktivní legitimaci na základě jednoho z nich, je žaloba přípustná. 3F na jednání dále zdůraznil, že nikdy netvrdil, že by byl konkurentem zaměstnavatelů svých členů.

56. Je tudíž třeba odmítnout první tvrzení Komise k tomuto bodu.

57. Zadruhé, Komise tvrdí, že Soud prvního stupně správně uplatnil rozsudek Albany.

58. Proto se budu dále podrobněji zabývat rozsudkem Albany.

59. V rozsudku Albany Soudní dvůr konstatoval, že kolektivní smlouvy uzavřené mezi vedením a pracovníky při sledování cílů sociální politiky nemají být posuzovány podle čl. 81 odst. 1 ES, jelikož tyto cíle by byly zpochybněny, kdyby byly tyto smlouvy posuzovány podle uvedeného článku [41].

60. V projednávané věci 3F usilovala o přezkum rozhodnutí Komise nezahájit přezkumné řízení. Toto přezkumné řízení se mělo týkat daňového opatření, nikoliv kolektivní smlouvy. 3F tvrdí, že sporná daňová opatření omezují jeho schopnost uzavírat kolektivní smlouvy. Pouhá skutečnost, že kolektivní smlouvy nelze posuzovat podle článku 81 ES (viz Albany) není důvodem k závěru, že 3F nemůže toto tvrzení uplatňovat.

41 — Body 59 až 60.

61. S touto argumentací v podstatě souhlasím.

62. Podle mého názoru vyložil Soud prvního stupně rozsudek Albany příliš široce. V projednávané věci nebylo třeba, aby Soud posuzoval – jako tomu bylo v rozsudku Albany – konkrétní kolektivní smlouvu s ohledem na pravidla hospodářské soutěže. 3F naopak tvrdil, že jeho soutěžní postavení vůči ostatním odborovým svazům bylo dotčenou podporou zasaženo. Jedním ze způsobů, kterým se snažil prokázat, že jeho postavení bylo zasaženo, bylo konstatování, že sporná podpora poškodila jeho schopnost uzavírat kolektivní smlouvy.

63. I když kolektivní smlouvy nespadají do oblasti práva hospodářské soutěže, dospěl Soud prvního stupně k závěru, který z tohoto logicky nevyplývá. Vyloučení kolektivní smlouvy z přezkumného řízení podle zásad práva hospodářské soutěže by nemělo navrhovateli bránit, aby prokázal, že jeho soutěžní postavení bylo nepříznivě zasaženo odkazem na jeho oslabené postavení vůči ostatním odborovým svazům při uzavírání kolektivních smluv.

64. Soud prvního stupně se tudíž dopustil nesprávného posouzení účinku dotčené podpory na soutěžní postavení 3F. Správně

mělo být přezkoumáno, zda soutěžní postavení 3F, vzhledem k ostatním odborovým svazům námořníků, bylo skutečně spornou podporou zasaženo.

65. Tudíž docházím k závěru, že první důvod kasačního opravného prostředku podaného 3F je opodstatněný.

Druhý důvod kasačního opravného prostředku

66. 3F tvrdí, že Soud prvního stupně se v bodech 35 a 36 napadeného usnesení dopustil nesprávného právního posouzení tím, že shledal, že 3F se nemůže odvolávat na sociální aspekty, aby prokázal, že je osobně dotčen.

67. V bodě 36 Soud prvního stupně konstatoval, že neexistují sociální aspekty, ke kterým by 3F mohl podat připomínky, protože jediné sociální účinky vyplývají spíše ze samotného rejstříku DIS, než z daňového osvobození námořníků na plavidlech v něm registrovaných.

68. 3F tvrdí, že Soud prvního stupně měl posoudit, zda 3F mohl mít právo podat připomínky týkající se aspektů právního rámce (konkrétně ochrana námořníků ES podle pokynů z roku 1997), podle nichž je třeba posuzovat daňové opatření, o které se jedná v napadeném rozhodnutí. 3F tvrdí, že jako zástupce skupiny námořníků ES je účastníkem řízení, který mohl v případě zahájení přezkumného řízení podle čl. 88 odst. 2 ES podat připomínky týkající se sociálních aspektů podpory. Soud prvního stupně měl tedy rozhodnout, že byl osobně dotčen rozhodnutím Komise nezahájit toto řízení.

69. S tím nemůžu souhlasit.

70. Jak Komise správně tvrdí, právo zúčastněných stran podat Komisi připomínky k posouzení sociální povahy je jedním z procesních práv, které takové strany mají v případě zahájení přezkumného řízení podle čl. 88 odst. 2 ES [42].

71. 3F musí nicméně prokázat, že splňuje kritérium aktivní legitimace podle rozsudku

42 — Tak lze logicky vykládat rozhodnutí Soudu prvního stupně (potvrzené Soudním dvorem) v rozsudku Comité d'entreprise de la Société française de Production, uvedeném v poznámce pod čarou 16, ve kterém konstatoval, že subjekty zastupující zaměstnance podniku mohou jako *zúčastněné strany ve smyslu čl. 88 odst.2 ES* podat Komisi připomínky k posouzení sociální povahy.

Plaumann [43]. Pouhá možnost, že 3F (jakožto zástupce zaměstnanců případných příjemců této podpory) mohl prokázat, že jeho práva podat připomínky v přezkumné řízení podle čl. 88 odst. 2 ES byla rozhodnutím Komise nezahájit toto řízení poškozena, postačuje pouze k tomu, aby byl individualizován jakožto „zúčastněná strana“ ve smyslu čl. 88 odst. 2 ES.

72. Údajné odepření procesních práv nepostačuje k tomu, aby byl 3F individualizován na základě kritéria aktivní legitimace podle rozsudku Plaumann [44].

73. Proto je třeba odmítnout druhý důvod kasačního opravného prostředku.

Třetí důvod kasačního opravného prostředku

74. 3F ve svém třetím důvodu kasačního opravného prostředku tvrdí, že Soud prvního stupně v bodě 37 svého usnesení nesprávně použil judikaturu vycházející z rozsudku Plaumann tím, že konstatoval, že skutečnost, že podpora je poskytovaná případným příjemcům (majitelům lodí) prostřednictvím snížení hrubých mezd, dostatečně neprokazuje osobní dotčení 3F.

75. 3F tvrdí, že z rozsudku Soudního dvora ve věci ARE vyplývá, že odborový svaz je osobně dotčen v rozsahu, ve kterém je postavení jeho členů na trhu podstatným způsobem zasaženo daňovými opatřeními [45]. Ačkoliv Soudní dvůr v uvedeném rozsudku odkázal na „hospodářské subjekty“ [46], za které jsou všeobecně považovány podniky, 3F tvrdí, že pracovníci, které zastupuje, by mohli být také považováni za hospodářské subjekty, vzhledem ke zvláštní pozornosti, která je jim věnována v pokynech z roku 1997.

76. Komise tvrdí, že projednávanou věc je třeba odlišit od věci ARE. Projednávaná žaloba se týká rozhodnutí Komise nezahájit přezkumné řízení podle čl. 88 odst. 2 ES, zatímco věc ARE se týkala druhého rozhodnutí přijatého po přezkumném řízení, jehož výsledkem bylo první rozhodnutí prohlašující počáteční režim podpor za protiprávní. Mimoto, na rozdíl od skutkových okolností

43 — Kritérium, které má značně vyšší hranici, viz body 28 a 31.

44 — Viz rozsudek Comité d'entreprise de la Société française de Production, uvedený v poznámce pod čarou 16, body 50 až 53, převzat rozsudkem Soudu prvního stupně v bodech 41 až 42.

45 — Bod 70 rozsudku.

46 — Bod 72 rozsudku.

věci ARE, se skutkové okolnosti projednávané žaloby netýkají přímých podpor, a žaloba na neplatnost nebyla podána přímými konkurenty případných příjemců podpory.

77. Ve svém posledním argumentu Komise tvrdí, že členové 3F nemohou být považováni za „hospodářské subjekty“ ve smyslu rozsudku ARE a že nelze tvrdit, že jsou přímými konkurenty majitelů lodí, kteří případně využívají podporu na základě své možnosti snížit hrubé mzdy. Komise uvádí, že pokud by byli považováni za přímé konkurenty, byli by členové 3F ve stejném postavení jako zemědělci ve věci ARE, a jejich žaloba by byla nepřípustná přibližně ze stejných důvodů, jelikož všichni námořníci EU by mohli být považováni za konkurenty majitelů lodí (nejen dánští námořníci zastoupení 3F) [47].

78. Podle mého názoru lze z konstatování v bodě 37 napadeného usnesení Soudu prvního stupně vyvodit dva závěry.

79. Zaprvé, Soud prvního stupně nepovažoval námořníky zastoupené 3F za konkurenty majitelů lodí, kteří jsou případnými příjemci podpory. Toto konstatování neshledávám nijak rozporuplné. Pokud by námořníci zastoupení 3F byli konkurenty majitelů lodí, nacházeli by se v obdobném postavení jako zemědělci ve věci ARE a nebyli by aktivně legitimováni z důvodu nedostatku osobního dotčení. Souhlasím tudíž s argumentem Komise, že 3F nemůže na tomto základě prokázat svou aktivní legitimaci.

80. Zadruhé, pokud majitelé lodí získají případné zvýhodnění prostřednictvím možnosti snížit hrubou mzdu, pak počáteční zvýhodnění jednoznačně získají samotní námořníci [48].

81. Poté, co Soud prvního stupně toto uznal, měl, podle mého názoru, posoudit, zda soutěžní postavení těchto námořníků, kteří jsou členy 3F, bylo nepříznivě zasaženo vzhledem k námořníkům, kteří nejsou členy 3F. To však neučinil [49].

47 — Bod 72 rozsudku.

48 — Tím, že při nižší hrubé mzdě dostanou stejnou čistou mzdu, jsou dotčení námořníci považováni za konkurenceschopnější.

49 — Tento přístup byl v souladu s konstatováním Soudu prvního stupně v bodu 32 napadeného usnesení. 3F nicméně napadl toto konstatování ve svém prvním důvodu kasačního opravného prostředku, kterému by podle mého názoru mělo být vyhověno. Viz body 62 až 65.

82. Tudíž se domnívám, že třetímu důvodu kasačního opravného prostředku by mělo být vyhověno v rozsahu, ve kterém Soud prvního stupně neposoudil účinky podpory na postavení členů 3F vzhledem k ostatním námořníkům.

Čtvrtý důvod kasačního opravného prostředku

83. V bodech 38 až 40 napadeného usnesení Soud prvního stupně konstatoval, že 3F nemůže prokázat aktivní legitimaci na základě toho, že jeho zájem jakožto vyjednavače mohl být přímo zasažen. V tomto směru rozlišoval mezi postavením 3F a postavením žalobců ve věci Van der Kooy [50] (Landbouwschap) a ve věci CIRFS [51] (International Rayon and Synthetic Fibre Committee).

84. 3F tvrdí, že se Soud prvního stupně dopustil nesprávného posouzení tím, že takto odlišoval a tím, že došel k závěru, že 3F nemůže prokázat na základě tohoto důvodu svou aktivní legitimaci. Podle názoru 3F může soud dojít k závěru, že takový odborový svaz, jakým je 3F, je osobně dotčen a individualizován, jestliže tento odborový svaz hrál zvláštní úlohu při přidělení podpory nebo stanovení podmínek, za kterých bude dotčená podpora poskytována. V tomto ohledu 3F nepovažuje tyto případy za výjimečné příklady osobního dotčení, ale za dva naprosto odlišné příklady širší zásady; totiž, že postavení sdružení je odlišné a individualizované, pokud hraje zvláštní úlohu při přidělování podpory nebo při stanovení podmínek, za kterých bude podpora poskytována.

85. Pokud tyto případy stanovují takovou zásadu, tvoří postavení 3F jakožto vyjednavače kolektivních smluv, včetně vyjednávání pracovních podmínek pro své členy, s majiteli lodí, kteří jsou případnými příjemci podpory, součást mechanismu poskytování podpory jejím případným příjemcům. 3F z tohoto tvrzení vyvozuje tři samostatné argumenty.

86. 3F zaprvé tvrdí, že na základě toho hraje stejnou úlohu jako Landbouwschap ve věci Van der Kooy a mělo by mu tudíž být přiznáno stejné postavení, takže může prokázat aktivní legitimaci na základě skutečnosti, že jeho úloha jakožto vyjednavače byla nepříznivě zasažena [52].

87. Komise tvrdí, že na rozdíl od Landbouwschap ve věci Van der Kooy 3F není úzce spojen s podporou dotčenou v napadeném

50 — Uvedený v poznámce pod čarou 16.

51 — Uvedený v poznámce pod čarou 17.

52 — 3F se také snaží odlišit své postavení od postavení žalobce ve věci Comité d'entreprise de la Société française de Production na základě toho, že soutěžní postavení členů 3F je touto podporou skutečně zasaženo. Tímto argumentem se zabývám v bodech 105 až 113.

rozhodnutí a nevyjednával způsob jakým bude podpora převáděna od státu případným příjemcům. 3F je prostě jen jedním z mnoha odborových svazů, jejichž členskou základnu tvoří námořníci. Nenachází se v takové faktické situaci, která by ho vymezovala vzhledem ke všem ostatním osobám.

88. Druhým argumentem 3F je, že, ačkoliv připouští, že při vyjednávání pokynů z roku 1997 nehrál žádnou úlohu, při jejich uplatňování chránil své členy, kteří tvoří zvláštní skupinu, obzvláště chráněnou těmito pokyny. Chybný výklad pokynů z roku 1997 (podle 3F, chybný v tom, že sporná podpora byla považována za slučitelnou se společným trhem) nepříznivě zasáhl 3F a jeho členy. Tudíž, ačkoliv skutečnost, že podal stížnost Komisi, nestačí k tomu, aby byl aktivně legitimován, je 3F aktivně legitimován (stejně jako žalobce v CIFRS) k tomu, aby zajistil ochranu svých členů podle pokynů z roku 1997.

89. Na tento druhý argument 3F Komise odpověděla tak, že aktivní legitimace žalobce ve věci CIRFS vycházela z jeho postavení jakožto partnera v jednání s Komisí ohledně podpory v dotčeném odvětví. Soud prvního stupně tudíž správně odlišil tuto věc od projednávané věci. Komise dodává, že pokud by měl mít 3F aktivní legitimaci, aby mohl „dozírat" na dodržování pokynů z roku 1997, vážně by to oslabilo požadavek osobního dotčení.

90. Třetím argumentem 3F je, že hrál určitou úlohu při vyjednávání, i když nebyl úspěšný, aby dánská vláda nezavedla dotčené daňové opatření.

91. Komise odpovídá, že 3F pouze předložil námitky proti daňovým opatřením zavedeným dánskou vládou. V žádném případě tato opatření nevyjednával. Tudíž ho nelze na tomto základě považovat za vyjednavače.

92. Dále se budu postupně zabývat každým z argumentů 3F.

93. Zaprvé, 3F se snaží prokázat, že rozsudky Van der Kooy a CIRFS jsou příklady širšího pravidla.

94. Skutkové okolnosti, které jsou základem těchto dvou věcí, se poněkud liší. Ve věci Van der Kooy zastupoval Landbouwschap organi-

zace pěstitelů při vyjednávání sazeb plynu s nizozemskou vládou. Byl také stranou dohody o sazbách a hrál aktivní úlohu v přezkumném řízení prováděném Komisí podle čl. 88 odst. 2 ES. International Rayon and Synthetic Fibre Committee ve věci CIRFS naopak nevyjednával s členským státem, ale s Komisí, jejímž byl partnerem při přijímání pokynů. Podal také žaloby související s politikou restrukturalizace odvětví a, stejně jako Landbouwschap ve věci Van der Kooy, podal při přezkumném řízení připomínky. U obou byla shledána aktivní legitimace k podání žaloby proti rozhodnutí Komise k soudům Společenství [53].

95. Mohu uznat, že tyto dva případy nejsou úplně výjimečné, ale jde spíše o příklady obecnější zásady, že žalobce, který prokáže že dotčená podpora zasáhla jeho postavení vyjednavače [54], může prokázat svou aktivní legitimaci, bez ohledu na to, zda Komise zahájila přezkumné řízení nebo nikoli. Podle mého názoru není tento způsob prokázání osobního dotčení neslučitelný s kritériem stanoveným v rozsudku Plaumann [55]. Navíc se mi zdá, že jak hledisko přístupu ke spravedlnosti, tak i hledisko sociální politiky hovoří výrazně ve prospěch takového přístupu. Tudíž se budu zabývat posouzením způsobů, kterými bylo, podle tvrzení 3F, touto podporou zasaženo jeho postavení vyjednavače.

96. I když může 3F jakožto vyjednavač kolektivních smluv hrát určitou úlohu v procesu převádění podpory majitelům lodí [56], nijak nerozhoduje o daňových zvýhodněních původně přiznaných námořníkům platícím daně. V tomto ohledu není 3F vyjednavačem [57].

97. Z těchto důvodů nepřijímám první argument předložený 3F.

53 — Viz rozsudky Van der Kooy, uvedený v poznámce pod čarou 16, bod 25 a CIRFS, uvedený v poznámce pod čarou 17, bod 30.

54 — Jak uvádí Soud prvního stupně v bodu 38 napadeného usnesení.

55 — Jestliže to naopak Soudní dvůr nepovažuje za obecnou zásadu, bránily by podle mého názoru rozdíly v postavení 3F a v okolnostech ve věci Van der Kooy a ve věci CIRFS tomu, aby 3F na základě těchto věcí prokázala *per analogiam* svou aktivní legitimaci.

56 — Prostřednictvím možnosti poskytnuté majitelům lodí na základě dotčeného daňového opatření snížit hrubé mzdy při zachování stejné výše čistých mezd.

57 — Tvrzením 3F, že jeho postavení vyjednavače kolektivních smluv bylo nepříznivě zasaženo touto podporou, se zabývám v bodech 105 až 113.

98. Zadruhé, 3F nemůže být podle mého názoru považován za „vyjednavače“, pokud jde o pokyny z roku 1997. Nijak se neúčastnil vyjednávání těchto pokynů, tudíž nemůže být na základě tohoto důvodu aktivně legitimován. Jeho postavení nemění ani argument, že žádal o ochranu svých členů před chybným výkladem těchto pokynů. Vzhledem k tomu, že při tvorbě pokynů z roku 1997 neměl 3F zvláštní postavení vyjednavače, nemůže tvrdit, že usiluje o svou ochranu a ochranu svých členů tím, že žádá Komisi o zahájení přezkumného řízení podle čl. 88 odst. 2 ES (aby zajistil řádné uplatňování pokynů), aniž by nejdříve prokázal, že jeho soutěžní postavení nebo soutěžní postavení jeho členů bylo nepříznivě zasaženo.

99. Druhý argument 3F tudíž není nezávislým důvodem pro aktivní legitimaci, ale závisí naopak na tom, zda se 3F podaří prokázat, že bylo nepříznivě zasaženo jeho soutěžní postavení nebo soutěžní postavení jeho členů. K tomu je potřeba, aby 3F takový nepříznivý zásah prokázal [58].

58 — Viz, obdobně, body 105 až 113.

100. Ve svém posledním argumentu, na podporu svého čtvrtého důvodu kasačního opravného prostředku, 3F uplatňuje, že se postavil proti uvedenému daňovému opatření na vnitrostátní úrovni. Komise ve svých písemných vyjádřeních uvedla, že naprostý nesouhlas s opatřením nelze postavit na roveň s tvrzením, že se 3F účastnil vyjednávání, které vedlo k zavedení tohoto opatření. Na jednání však Komise šla ve svých tvrzeních ještě dál a uvedla, že bez ohledu na to, jakým způsobem se odborový svaz podílel na legislativním procesu na vnitrostátní úrovni, nikdy by nemohl být na tomto základě aktivně legitimován, aby napadl rozhodnutí Komise nezahájit přezkumné řízení podle čl. 88 odst. 2 ES. Komise podotkla, že nejvhodnějším způsobem bylo napadnout tuto podporu před vnitrostátními soudy s následnou žádostí o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 234 ES.

101. Nesouhlasím s tím, že odborový svaz, který se aktivně účastní vyjednávání režimu podpor na vnitrostátní úrovni, ale nakonec je

neúspěšný při zabránění přijetí tohoto režimu, nemůže napadnout rozhodnutí Komise nezahájit přezkumné řízení (a místo toho musí využít zdlouhavou a méně jistou cestu řízení před vnitrostátními soudy a řízení o žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce) [59].

102. Nicméně, skutečnost, že dotčený odborový svaz prokázal pouze, že předložil formální námitky, neznamená, že byl také vyjednavačem. Posouzení, zda žalobce předložil dostatečné důkazy na podporu svého tvrzení, že byl vyjednavačem, přísluší Soudu prvního stupně.

103. V projednávané věci Soud prvního stupně shledal [60], že 3F neprokázal, že by s dánskou vládou vyjednával přijetí daňových opatření. Toto zjištění nemůže být při neexistenci žalobního důvodu vycházejícího ze zkreslení důkazu zpochybněno.

104. Z výše uvedených důvodů navrhuji zamítnout čtvrtý žalobní důvod kasačního opravného prostředku.

59 — V tomto ohledu naprosto souhlasím s připomínkami generálního advokáta F. Jacobse v bodech 37 až 49 jeho stanoviska ve věci Unión de Pequeños Agricultores, C-50/00, Recueil, s. I-6677; přístup k Soudnímu dvoru prostřednictvím vnitrostátních soudů a žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle článku 234 ES zcela nenahrazuje přístup podle článku 230 ES.

60 — V bodě 40 napadeného usnesení.

Konečné rozhodnutí o přípustnosti

105. Podle článku 61 statutu Soudního dvora, pokud Soudní dvůr zruší rozhodnutí Soudu prvního stupně, Soudní dvůr může sám vydat konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.

106. Podle mého názoru 3F prokázal, že se Soud prvního stupně dopustil nesprávného právního posouzení tím, že nezkoumal, zda postavení členů 3F bylo nepříznivě zasaženo dotčenou podporou.

107. Prokázal 3F dostatečným způsobem, že mu měla být přiznána aktivní legitimace jakožto žalobce před Soudem prvního stupně?

108. Po přezkoumání písemností předložených Soudnímu dvoru a Soudu prvního stupně mám za to, že argument 3F, že jeho soutěžní postavení bylo nepříznivě zasaženo je chybný.

109. Napadená opatření mají formu daňových zvýhodnění.

110. Námořník získá daňové zvýhodnění pouze v případě, že je povinen platit daň z příjmu. Tudíž pouze námořníci, kteří jsou povinni platit daně, mají prospěch z opatření, která mají být podle 3F přezkoumána Komisí.

111. Pokyny z roku 1997 konkrétně vymezují „námořníky ES" jako ty, kteří podléhají daňové povinnosti v některém z členských států ES. Skupina námořníků, kteří mají prospěch z dotčených opatření je tudíž, jak Komise správně zdůraznila, totožná se skupinou námořníků chráněnou pokyny Společenství.

112. Tudíž dotčenou podporou nemůže být nepříznivě zasaženo soutěžní postavení námořníků, kteří jsou členy 3F, vzhledem k námořníkům, kteří nejsou námořníky ES ve smyslu pokynů ES.

113. Tudíž, ačkoliv považuji první a třetí důvod kasačního opravného prostředku za opodstatněný, měl by podle mého názoru Soudní dvůr odmítnout žalobu jako nepřípustnou.

K nákladům řízení

114. Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.

115. Komise náhradu nákladů řízení požadovala. Vzhledem k tomu, že podle mého názoru by neměl mít navrhovatel ve věci úspěch, měla by mu být uložena náhrada těchto nákladů.

Závěry

116. Tudíž navrhuji, aby Soudní dvůr:

„– zrušil napadené usnesení;

– odmítl žalobu jako nepřípustnou;

– uložil 3F náhradu nákladů řízení.“